

PREVENTION OF USING PAYMENT SYSTEM FOR THE PURPOSE OF MONEY LAUNDERING AND TERRORIST FINANCING

SPRJEČAVANJE PRANJA NOVCA I FINANCIRANJA TERORIZMA U PLATNOM PROMETU

VIDOVIC, Jelena

Abstract: Money laundering is process through which criminals are trying to hide illegal origin of their assets. International practice had shown that criminal often use world financial system for hiding illegal money. This paper deals with existing regulations and anti-money laundering measures in Croatian payment system.

Key words: money laundering and terrorist financing, payment services, financial institutions

Sažetak: Pranje novca je proces u kojem se nastoji sakriti imovina koja svoje izvore ima u kriminalnim aktivnostima. Međunarodna praksa je pokazala da kriminalci često koriste svjetski finansijski sustav kako bi sakrili ilegalan novac. U radu su prikazani propisi vezani uz sprječavanje pranja novca prilikom pružanja platnih usluga u Republici Hrvatskoj.

Ključne riječi: pranje novca i financiranje terorizma, platne usluge, finansijske institucije

Authors' data: Jelena, Vidovic, dr.sc., Sveučilišni odjel za stručne studije Sveučilišta u Splitu, Kopilica 5, Split, jvidovic@oss.unist.hr.

1. Uvod

Pojam pranje novca su prvi put upotrijebili istražitelji u Americi za vrijeme skandala Watergate 1970-tih godina prošlog stoljeća. Pojam je međunarodno prihvaćen tijekom 1980-tih za vrijeme razvoja ilegalne trgovine drogom, posebno kokaina iz Južne Amerike [1]. Početak moderne prakse pranja novca smatra se kada je 1930. g. Al Capone osuđen za izbjegavanje plaćanja poreza, a zapravo je skrivao ilegalno stečen novac kroz automate za pranje rublja. Pranje novca nakon njega je usavršio Meyer Lansky koji je prenio novac iz kasina na Floridi na račune u inozemstvo. 1934.g. u Švicarskoj je uveden Zakon o Bankama koji je uveo pravila bankovne tajne, Meyer Lansky je je kupio švicarsku banku na koju je prenosiо ilegalan novac kroz kompleksan sustav shell kompanija, holding kompanija i offshore računa. U Švicarskoj izbjegavanje plaćanja poreza tada nije bio kriminal, novac se mogao tamo spremiti bez mnogo pitanja, samo su dva direktora banke znala identitet klijenta. Ovaj zakon je uveden s namjerom da se pomogne ljudima da sklone novac od strahu od nacističkog režima te je izazvao interes svih ljudi koji su htjeli sakriti novac bilo iz legalnih ili ilegalnih razloga [2].

Moderno razvoj regulative o sprječavanju pranja novca pokrenut je za vrijeme prohibicije u Americi. Tada su izmišljene mnoge tehnike kako bi se sakrio izvor novca koji je zarađen ilegalnom prodajom alkohola.

Pojam pranje novca je postao širom poznat za vrijeme afere Watergate 1970-tih. Predsjednik Nixon je je ilegalna sredstva za financiranje kampanje prenio u Meksiku da bi ih zatim vratio preko kompanije u Miamiu. Tada je engleski časopis The Guardian skovao pojam pranje novca.

Službena i neslužbena ekonomija ne samo da su rasle zajednički nego i u simbiozi. Rast neslužbene ekonomije tijekom 1960-tih i njezin eksponencijalni rast tijekom 1980-tih je bio primarno zbog trgovine drogom. To je značilo da je neslužbena ekonomija postala važan dio gospodarstava većine razvijenih zemalja i međunarodnog gospodarstva općenito. Procjenjena vrijednost novca koja se globalno opere u jednoj godini je 2 - 5% globalnog BDP-a, ili \$800 billiona - \$2 trilliona dolara [3].

2. Pojam pranja novca

Prema Zakonu pojam pranja novca podrazumijeva izvršavanje radnji kojima se prikriva pravi izvor novca ili druge imovine ili prava za koje postoji sumnja da su pribavljena na nezakoniti način u zemlji ili inozemstvu uključujući:

- zamjenu ili bilo kakav drugi prijenos novca ili druge imovine, koja proizlazi iz kriminalne djelatnosti,
- prikrivanje prave prirode, izvora, nalaženja, raspolaganja, vlasništva, ili prava u vezi s novcem ili drugom imovinom, koja proizlazi iz kriminalne djelatnosti,
- stjecanje, posjedovanje ili stavljanje u promet novca ili druge imovine proizašle iz kriminalne djelatnosti.

Dakle, postupku pranja novca, odnosno prikrivanju pravog izvora novca i sve imovine koja proizlazi iz tog novca, uvijek prethodi kriminalna aktivnost.

Perači novca za pranje novca rabe legalne novčane tijekove kroz financijski i nefinancijski sektor i ostale poslovne subjekte. Financijske institucije su zbog velikog broja novčanih transakcija pogodne za prikrivanje protuzakonito stečenog novca, odnosno imovine ili prava priskrbljena novcem za koji se zna da je pribavljen na nezakonit način, te su dužne voditi računa o tome da njihov klijent ne rabi njihovu instituciju za pranje novca. One su u velikoj mjeri primarni obveznici aktivnosti i provedbe mjera za otkrivanje i sprječavanje pranja novca, odnosno obveznici obavješćivanja Ureda o sumnjivim transakcijama.

Financiranje terorizma podrazumijeva osiguravanje ili prikupljanje zakonitih ili nezakonitih sredstava, odnosno pokušaj osiguravanja ili prikupljanja sredstava, na bilo koji način - izravno ili neizravno, s namjerom da se uporabe ili sa znanjem da će biti uporabljena u cijelosti ili dijelom, za počinjenje terorističkoga kaznenog djela od strane terorista ili terorističke organizacije.

3. Faze pranja novca

Postupak pranja novca uglavnom se odvija u tri faze [4]:

Ulaganje	Prikrivanje	Integracija
Sredstva koja proizlaze iz kriminalnih aktivnosti (npr. trgovina drogom) prvi put se ulažu ili u financijsku instituciju ili se njime kupuje određena imovina. U ovoj fazi "prljavi novac" je najviše vidljiv i izložen otkrivanju.	U ovoj fazi sredstva se plasiraju u financijske tijekove. Izvodeći složene transakcije pokušava se na razne načine prikriti izvor nezakonito stečenih sredstava ili vlasnika sredstava. U ovoj fazi otkrivanje «prljavog» novca postaje otežano.	Novac se uključuje u legalne financijske tijekove te se pripaja ostalim vrijednostima financijskog sustava zemlje što gotovo onemogućava otkrivanje.

Tablica 1. Faze pranja novca

4. Sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma u Hrvatskoj

Novim Zakonom [5] propisane su mjere i radnje u bankarskom i nebankarskom financijskom poslovanju radi sprječavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorizma, nadzor nad obveznicima u provedbi mjera i radnji te zadaće i nadležnosti Ureda za sprječavanje pranja novca kao financijsko-obavještajne jedinice. Zakonom je propisana međunarodna suradnja Ureda, nadležnosti i postupci drugih državnih tijela u otkrivanju pranja novca i financiranja terorizma.

Izričito su definirani obveznici provedbe mjera sprječavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorizma, a to su pravne i fizičke osobe koje:

- obavljaju bankarsko i finansijsko poslovanje (banke, štedne banke i kreditne unije) te društva za izdavanje elektroničnog novca,
- će obavljati poslove u vezi s djelatnošću organiziranja igara na sreću putem interneta ili drugih telekomunikacijskih sredstava,
- obavljaju tzv. profesionalne djelatnosti – odvjetnik, odvjetničko društvo, javni bilježnik, revizorsko društvo, samostalni revizor, pravne i fizičke osobe koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja,
- obavljaju poduzetničke ili fiducijarne poslove, društva koja obavljaju određene usluge platnog prometa, uključujući prijenos novca (npr. Financijska agencija, Western Union),
- obavljaju poslove zastupanja ili posredovanja u osiguranju kod sklapanja ugovora o životnom osiguranju.

5. Mjere koje poduzimaju obveznici radi sprječavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorizma

S ciljem sprječavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorizma obveznici su dužni ispunjavati određene obveze, a to su:

1. procjena rizika od zlouporabe za pranje novca i financiranje terorizma za svaku pojedinu stranku, poslovni odnos, transakciju ili proizvod;
2. provođenje mjera dubinske analize stranke na Zakonom propisan način;
3. provođenje mjera za sprječavanje i otkrivanje pranja novca te financiranja terorizma i u poslovnim jedinicama i društвima u kojima obveznik ima većinski udio ili većinsko pravo u odlučivanju, a koje imaju sjedište u trećoj državi;
4. imenovanje ovlaštene osobe i njezina zamjenika za provedbu mjera te osiguranje uvjeta za njihov rad u skladu s novim Zakonom;
5. omogućivanje redovitoga stručnog osposobljavanja i izobrazbe djelatnika obveznika te osiguravanje redovite interne revizije u izvršavanju propisanih zadaća i obveza;
6. izrada i redovito dopunjavanje liste indikatora za prepoznavanje stranaka i sumnjivih transakcija za koje postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili financiranje terorizma;
7. obavješćivanje Ureda i dostavljanje propisanih i traženih podataka, informacija i dokumentacije o transakcijama i osobama sukladno Zakonu;
8. osiguravanje čuvanja i zaštite podataka te vođenje propisanih evidenciјa;
9. obveza kreditnih i finansijskih institucija da uspostave odgovarajući informacijski sustav s obzirom na svoju organizacijsku strukturu kako bi mogli brzo, pravodobno i u cijelosti dati Uredu podatke o tome održavaju li ili su održavali poslovni odnos s određenom fizičkom ili pravnom osobom i koja je priroda toga odnosa;
10. provođenje drugih zadaća i obveza sukladno Zakonu.

Obveznik ocjenjuje vlastitu izloženost rizicima pranja novca ili financiranja terorizma. Kao rezultat pristupa na osnovi procjene rizika, obveznik svrstava svoje stranke ili klijente u kategorije: visoko – srednje - nisko rizične. Na primjer, stranke koje predstavljaju visoki rizik za pranje novca ili financiranje terorizma su fizičke ili pravne osobe koje se nalaze na popisu osoba protiv kojih su na snazi mjere Vijeća Sigurnosti Organizacije Ujedinjenih Naroda koje uključuju zamrzavanje sredstava na računu i/ili zabranu raspolažanja imovinom (ekonomski izvori), vojni embargo koji znači zabranu prometa oružjem sa subjektom i slično, te stranke s prebivalištem ili sjedištem u entitetima koji nisu subjekt međunarodnog prava, odnosno nisu međunarodno priznati kao države (takvi entiteti daju mogućnost fiktivne registracije pravne osobe, omogućavaju izdavanje fiktivnih identifikacijskih dokumenata i slično).

Analiza stranke je ključni preventivni element u sustavu otkrivanja sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma. Svrha provođenja mjera dubinske analize stranke je na vjerodostojan način utvrditi i potvrditi stvarni identitet stranke. Pažljiv pregled poslovanja stranke ili klijenta obveznika definirane četiri mjere dubinske analize stranke koje su obveznici dužni primjenjivati, a to su:

1. utvrđivanje identiteta stranke i provjera njezina identiteta na osnovi dokumenata, podataka ili informacija dobivenih iz vjerodostojnoga, pouzdanog i neovisnog izvora;
2. utvrđivanje i provjera identiteta stvarnog vlasnika stranke;
3. prikupljanje podataka o namjeni i predviđenoj prirodi poslovnog odnosa ili transakcije te drugih podataka u skladu sa Zakonom;
4. stalno praćenje poslovnog odnosa, uključujući pozorno praćenje transakcija obavljenih tijekom tog odnosa, kako bi se osiguralo da te transakcije odgovaraju saznanjima obveznika o toj stranci, vrsti posla i rizika, uključujući prema potrebi i podatke o izvoru sredstava, pri čemu dokumenti i podatci kojima obveznik raspolaže moraju biti ažurni.

Obveznik treba obaviti dubinsku analizu stranke u sljedećim slučajevima:

- prilikom uspostavljanja poslovnog odnosa sa strankom,
- pri svakoj transakciji u vrijednosti od 105.000,00 kn i više, bez obzira na to radi li se o jednokratnoj transakciji ili o više međusobno očito povezanih transakcija koje ukupno dosežu vrijednost od 105.000,00 kn i više,
- ako postoji sumnja u vjerodostojnost i istinitost prethodno dobivenih podataka o stranci ili stvarnom vlasniku stranke,
- uvijek kada u vezi s transakcijom ili strankom postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili financiranje terorizma, bez obzira na vrijednost transakcije.

Stvarnim vlasnikom se smatra kod pravnih osoba:

- fizička osoba koja je konačni vlasnik pravne osobe ili koja kontrolira pravnu osobu izravnim ili neizravnim vlasništvom ili fizičku osobu koja ima kontrolu nad dovoljnim postotkom dionica ili glasova u toj pravnoj osobi, a zadovoljavanjem ovog uvjeta smatra se postotak od 25% plus jedna dionica,
- fizička osoba koja na neki drugi način kontrolira upravu pravne osobe, fizička osoba koja kontrolira pravnu osobu izravnim ili neizravnim vlasništvom i ima 25% plus jednu dionicu.

Stvarnim vlasnikom se smatra i fizička osoba koja kontrolira drugu fizičku osobu u čije se ime obavlja transakcija ili koja obavlja aktivnost.

O stvarnom vlasniku je potrebno pribaviti sljedeće podatke: ime i prezime, prebivalište te datum i mjesto rođenja. Utvrđivanje stvarnog vlasnika stranke obavlja se prikupljanjem određenih identifikacijskih podataka stvarnog vlasnika, pri čemu prikupljeni podatci obvezniku moraju omogućiti da poznaje strukturu vlasništva i kontrole nad strankom u zadovoljavajućoj mjeri. Podatke o stvarnom vlasniku obveznik prikuplja provjerom vjerodostojne dokumentacije pravne osobe, predstavništva ili podružnice te izjavom fizičke osobe - stvarnog vlasnika stranke.

6. Sprječavanje pranja novca u platnom prometu

Očenito govoreći o sprječavanju pranja novca u platnom prometu oni računi u banci koje posjeduju klijenti s kojima postoji dugotrajni poslovni odnos predstavljaju manji rizik za pranje novca. Isto tako manji rizik predstavljaju klijenti koji imaju sjedište u zemlji koja ima zadovoljavajući režim sprječavanja pranja novca nego stranka koja ima sjedište u zemlji u kojoj su propisi o sprječavanju pranja novca prilično liberalni.

Isto tako veličina transakcija također može biti važan element rizika pri čemu računi otvoreni za obavljanje velikog broja malih transakcija predstavljaju manji rizik za pranje novca od situacije u kojoj nepoznata stranka obavlja velike gotovinske transakcije.

U slučaju da stranka nije fizički nazočna prilikom uspostave poslovnog odnosa banka može može prikupiti dodatne isprave i podatke na osnovu kojih će provjeriti identitet stranke kao što je dokaz o prebivalištu, preporuke postojećeg klijenta u banci ili preporuke druge banke, potvrda o zaposlenju ili podaci o izvoru imovine koja će biti predmet poslovnog odnosa [6].

Isto tako banka može dodatno provjeriti isprave koje su joj podnesene za nenazočnu stranku. Dodatno provjeravanje fizičkih osoba osim uvidom u osobni dokument, osobnu iskaznicu, putovnicu itd., banka može provjeriti stalnu adresu klijenta telefonom ili slanjem bankovnog izvoda, pri čemu bi vraćeno pismo značilo da je adresa netočna.

Za pravne osobe banka može dodatno provjeriti podatke uvidom u preslik zadnjeg finansijskog izvješća, kontaktiranje društva telefonom ili poštom, pribavljanjem preporuka ili provjeravanjem da li je društvo upisano u registar, da nije u procesu prestanaka poslovanja ili brisanja iz registra.

Obveznici - kreditne i finansijske institucije – dužne su obratiti posebnu pozornost na svaki rizik od pranja novca i/ili financiranja terorizma koji bi mogao proizaći iz novih tehnoloških rješenja koja omogućuju anonimnost (internet bankarstvo, uporaba bankomata, telefonsko bankarstvo i dr.) te uspostaviti politike i poduzeti mjere za sprječavanje uporabe novih tehnologija sa svrhom pranja novca i/ili financiranja terorizma.

Kreditne i finansijske institucije i pružatelji usluga plaćanja (društva koja obavljuju određene usluge platnog prometa ili prijenos novca) kao pošiljatelji novca dužni su prikupiti i uključiti u obrazac ili poruku koja prati elektronički transfer točne i valjane podatke o pošiljatelju, odnosno nalogodavcu. Pri tome podatci moraju pratiti transfer cijelo vrijeme tijekom prolaza kroz lanac plaćanja. Ovakva obveza za pružatelje usluga plaćanja proizlazi iz Pravilnika o sadržaju i vrsti podataka o uplatitelju koji prate elektronički prijenos novčanih sredstava, o obvezama pružatelja usluga plaćanja i o iznimkama od obveze prikupljanja podataka pri prijenosu novčanih sredstava [7]. Nedostatak potpunih podataka o pošiljatelju (uplatitelju) mogući je indikator za sumnju na pranje novca ili financiranje terorizma, te predstavlja mogući razlog za primjenu mjera pojačane dubinske analize transakcije, o čemu se mora obavijestiti Ured. Navedeno se odnosi na elektronički prijenos novca (transfere) koji obavljaju domaći i inozemni pružatelji usluga plaćanja.

Pružatelj platnih usluga dužan je prikupiti sljedeće podatke o uplatitelju [7]:

1. ime i pezime i adresu,
2. broj računa uplatitelja.

Ako pružatelj usluga plaćanja ne raspolaže podacima o adresi uplatitelja, adresu treba zamijeniti jedinstvenom identifikacijskom oznakom ili identifikatorom, odnosno identifikacijskim brojem (ž.r.) ili datumom i mjestom rođenja uplatitelja. Pružatelj plaćanja na strani primatelja treba imati uvedene učinkovite postupke za otkrivanje nedostaju li potpuni podaci o uplatitelju te odbiti prijenos novčanih sredstava koji ne sadrži potpune podatke o uplatitelju.

Pri uspostavljanju politika i procedura radi smanjivanja izloženosti riziku pranja novca i financiranja terorizma koji proizlazi iz novih tehnologija koje omogućavaju anonimnost (elektroničko ili internetsko bankarstvo, elektronički novac i sl.), institucije bi trebale osigurati primjenu tehnoloških rješenja koja osiguravaju:

1. nedvojbenu identifikaciju stranke koja je korisnik elektroničkog bankarstva,
2. vjerodostojnost potписанoga elektroničkog dokumenta,
3. pouzdane mjere protiv krivotvorena dokumenta i potpisa dokumenta,
4. sustave koji su zaštićeni od preinaka i osiguravaju tehničku i kriptografsku sigurnost procesa upotrebe elektroničkog bankarstva i
5. ostale uvjete u skladu s pozitivnim propisima kojima je uređeno to područje poslovanja.

Radi nedvojbine identifikacije stranke koja je korisnik elektroničkog bankarstva, institucije mogu upotrijebiti različite metode utvrđivanja identiteta, uključujući PIN-ove, lozinke, pametne kartice, biometriku i digitalne potvrde.

7. Ograničenja prilikom poslovanja sa strankama

1. Zabrana uporabe anonimnih proizvoda

Obveznik ne smije strankama otvoriti, izdavati ili za njih voditi anonimne račune, štedne knjižice na šifru ili na donositelja, odnosno druge anonimne proizvode, uključujući i račune koji glase na lažna imena koji bi posredno ili neposredno omogućavali prikrivanje identiteta stranke.

2. Zabrana poslovanja s fiktivnim bankama

Obveznik ne smije uspostaviti ili nastaviti korespondentne odnose s bankom koja posluje ili bi mogla poslovati kao fiktivna banka, ili s drugom sličnom kreditnom institucijom za koju je poznato da s fiktivnim bankama sklapa ugovore o otvaranju i vođenju računa. Fiktivna banka (virtualna, tzv. shell banka) jest banka koja obavlja istovrsne djelatnosti koja je registrirana u državi u kojoj ne obavlja svoju djelatnost i koja nije povezana s nadgledanom ili na koji drugi način kontroliranom financijskom grupom.

3. Ograničenja u poslovanju s gotovinom -

Gotovina je s obzirom na svoj oblik i mogućnost prijenosa još uvijek jedan od glavnih generatora prljava novca. Slijedom navedenog u RH je zabranjeno obavljati naplate u gotovini za svote koje prelaze 105.000,00 kn, odnosno u poslovima s nerezidentima u vrijednosti koja je veća od 15.000,00 EUR te u slučaju više međusobno povezanih gotovinskih transakcija koje su ukupno veće od navedene svote, i to prilikom: prodaje robe i pružanja usluga, prodaje nekretnina, primanja zajmova, prodaje prenosivih vrijednosnih papira ili udjela.

Sva gotovinska plaćanja u navedenim slučajevima i u slučaju međusobno povezanih transakcija moraju se provesti bezgotovinski putem računa u kreditnim institucijama. Obveznik odmah mora obavijestiti Ured, a najkasnije u roku tri dana od dana obavljanja transakcije koja se provodi u gotovini u vrijednosti od 200.000,00 kn i većoj, te dostaviti propisane podatke. Obveznik je dužan suzdržati se od provođenja transakcije za koju zna ili sumnja da je povezana s pranjem novca ili s financiranjem terorizma, te je o takvoj transakciji dužan bez odgode, prije njezina izvršenja, obavijestiti Ured i u obavijesti navesti razloge za sumnju na pranje novca odnosno financiranje terorizma i navesti rok u kojem se transakcija treba izvršiti.

8. Zaključak

Za provođenje nadzora poslovanja provođenja mjera za sprječavanje pranja novca zaduženi su: Ured, Financijski inspektorat Republike Hrvatske, Porezna uprava, Hrvatska narodna banka i Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga. Ured i

Financijski inspektorat su središnja tijela nadzora i nadziru sve obveznike, ostala su tijela nadzora ovlaštena samo za nadzor nad onim obveznicima koje nadziru na osnovi drugih propisa. Tako Hrvatska narodna banka obavlja nadzor nad bankama, štednim bankama, stambenim štedionicama, kreditnim unijama i društvima za izdavanje elektroničkog novca. Ured je samo jedna karika u sustavu suszbijanja pranja novca i financiranja terorizma, koja tek u interaktivnoj suradnji s drugim nadležnim tijelima (DORH, USKOK, MUP, SOA, HNB, HANFA i nadzorne službe Ministarstva financija) i stranim financijsko-obavještajnim jedinicama može u potpunosti pridonijeti sprječavanju korištenja financijskog sustava RH za pranje novca i financiranje terorizma.

S obzirom na slučajeve koje je otvorio Ured radi sumnje na pranje novca te na tipologije u otvorenim slučajevima, procjenjuje se da postoje sljedeće tekuće i buduće opasnosti od pranja novca u Republici Hrvatskoj:

- poslovanje s off shore zonama i nekooperativnim jurisdikcijama,
- nove tehnike plaćanja (e-banking) i
- međunarodne investicije u RH (nekretnine).

9. Literatura

- [1] Schaap, C. D.; *Fighting Money Laundering*, Kluwer Law InternationaL, London, UK, 1998.
- [2] *Anti-Money Laundering: International Law and Practice*; Urednici: Muller,W. H., Kalin, C. H., Goldsworth, J. G., John Wiley & Sons, England, 2007.
- [3] United Nations Office on Drugs and Crime: *Dostupno na:* <http://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/globalization.ht>, *Pristup:* (20-02-2012)
- [4] Opće smjernice za provođenje zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma, Republika Hrvatska, Ministarstvo financija, Financijski inspektorat, Zagreb, rujan 2011, *Dostupno na:* <http://www.mfin.hr/hr/financijski-inspektorat-zakoni-i-smjernice>, *Pristup:* (15-01-2012)
- [5] Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma, Narodne novine, 87/08.
- [6] Smjernice za analizu i procjenu rizika od pranja novca i financiranja terorizma: HNB, 2009.
- [7] Pravilnik o sadržaju i vrsti podataka o uplatitelju koji prate elektronički prijenos novčanih sredstava, o obvezama pružatelja usluga plaćanja i o iznimkama od obveze prikupljanja podataka pri prijenosu novčanih sredstava, Narodne novine, br. 87/08

Photo 134. Fish / Riba